

Novoteks

GLASILO DELAVSKEGA SVETA

LETO II. ★ 1961 ★ ŠT. 4

NOVOTEKS

glasilo delavskega sveta

Tekstilne tovarne

NOVOTEKS

Novo mesto

1961

Letnik II.

Št. 4 (7)

April

Izdaja:

delavski svet

Ureja:

uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Miran Simič

Naslov uredništva:

Novoteks, Novo mesto

Foersterjeva 10

telefon 31, 71

Zunanja oprema:

Brovet Bojan

Tisk naslovne strani

in vezava:

Valvazorjeva tiskarna

Videm-Krško

Naklada:

700 izvodov

VSEBINA:

Čestitka

Iz zasedanj DS in UO

Nekaj navodil zakona o zdravstvenem zavarovanju

O enakomernosti mikane preje

Ob dnevu žena

Kvaliteta proizvodov v posameznih oddelkih

Iz prakse v Italiji

Personalne vesti

Popravek

ZA PRAZNIK DELA ČESTITA
VSEM ČLANOM KOLEKTIVA IN
MU ŽELI VELIKO DELOVNIH
USPEHOV

DELAVSKI SVET

IZ ZASEDANJ DELAVSKEGA SVETA IN UPRAVNEGA CDBORA

V skladu s splošno družbenim in gospodarskim razvojem in z razvijanjem sistema meril dela in s pravilnim razumevanjem ekonomske stimulacije, se je začelo razvijati tako imenovano kompleksno merjenje učinka, to je začelo se je uvajati taka merila dela, s katerimi je mogoče uravnavati osebne dohodke delavcev, ne samo z ozirom na njihovo storilnost, temveč tudi z ozirom na doseženo stopnjo produktivnosti in rentabilnosti osnovnih sredstev, reprodukcijskega materiala ter delovne sile. Za uvajanje takega načina nagrajevanja so potrebne obširne priprave, med katere spada tudi razdelitev podjetja na ekonomske enote. Ekonomske enote imajo pa še drug važnejši pomen, to je uvajanje čim širšega kroga delavcev v upravljanje. To se pravi, izvršiti je treba decentralizacijo organov samoupravljanja, kajti nemogoče bi bilo, da bi lahko samo en delavski svet v takih materialnih pogojih dela in razdeljevanja opravljal svojo vlogo zadovoljivo.

Naše podjetje je v zadnjih letih naredilo velik gospodarski razvoj, povečalo se je število delavcev, vpeljana je bilo nagrajevanje po enoti proizvoda in v začetku letošnjega leta je bilo podjetje razdeljeno tudi na ekonomske enote in tako je bilo nujno potrebno vskladiti materialne odnose v proizvodnji z ustreznim sistemom upravljanja. Po obširnih pripravah in razpravah na sestankih političnih organizacij podjetja ter na zasedanjih organov samoupravljanja je delavski svet našega podjetja na svoji 8. redni seji sprejel celo vrsto sklepov, s katerimi se pričinja novo obdobje samoupravljanja. Razpisal je volitve v delavski svet in svete enot, določil dan volitev, izvolil dve volilni komisiji in komisiji za sestavo volilnih seznamov in kar je najvažnejše, sprejel je osnutek predloga tistega dela novih pravil podjetja, ki se nanaša na organe upravljanja, to se pravi, določil je pristojnosti svetov enot podjetja. Na svete enot se je preneslo del pristojnosti delavskega sveta in upravnega odbora, poleg teh pa so ti dobili še nove pristojnosti, tako da bodo razpravljali in odločali o stvareh in problemih, ki so nastali v zvezi z ustanovljenimi ekonomskimi enotami in novim načinom gospodarjenja. Dobili pa so tudi materialna sredstva, o pravilni uporabi katerih bodo sami odločali. Tako se na njih prenese del amortizacije osnovnih sredstev enote, dalje sredstva za osebne prejemke delavcev posamezne enote; ta pa bodo določena po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov, za delavce posa-

mezne enote in podobno. Z osnutkom predloga novih pravil podjetja je predvidena tudi oblika neposrednega upravljanja. To so zbori posameznih predračunskih oziroma ekonomskih enot, če volijo te skupni svet, ter zbori po izmenah in drugih organizacijskih enotah. Na te zборе delavcev se bo v prihodnosti preneslo pristojnosti sedanjega delavskega sveta in svetov ter bo tako najdosledneje uresničeno načelo samoupravljanja.

Poleg tega je delavski svet na že omenjeni seji sprejel tudi sklep, da se v celoti sprajme poročilo centralne inventurne komisije o letni inventuri menze in da odgovorni osebi plačata izkazani manjko. Sprejet je bil plan izkoriščanja sklada za kadre, ki znese v skupnem znesku 2,245.721 din in plan izkoriščanja reklamnih stroškov 7,600.000 din ter določena višina reprezentančnih stroškov 1,000.000 din za leto 1961. Za prodajalno je bil sprejet sklep, da bo ta še naprej poslovala s 6 % maržo in da se jim bodo izplačevale plače na osnovi dosedanjega pravilnika z 90 % izplačilom. To pa zato, ker je prevladovalo mišljenje, da bo kolektiv prodajalne z večjim prizadevanjem za promet vseeno dovolj stimuliran.

Glede na finančno stanje občinskega ljudskega odbora Novo mesto je delavski svet sklenil, da posodumu ObLO-u 20,000.000 din z odplačilnim rokom do štirih let, vendar s pogojem, da bomo dobili posojilo od stanovanjskega sklada za isti ali za večji znesek.

Na predlog komisije za prevzem in odpis osnovnih sredstev, je delavski svet sprejel sklep, da se odpiše nekaj osnovnih sredstev, ki ne ustrezajo več svojemu namenu, oziroma niso primerna za naše potrebe. Sklenjeno je bilo tudi, da se nabavi črpalko za klima-napravo, za obrat II.

S predlogom upravnega odbora, da se poveča počitniški dom v Novigradu za pet sob, s skupno 15 posteljami, so se strinjali vsi člani delavskega sveta.

Ustnovljena so bila tudi nova delovna mesta in to: sekretar organov delavskega samoupravljanja, personalni referent in inventurist.

Upravni odbor podjetja je imel v zadnjem času dve seji. Na njih je obravnaval predloge za delavski svet ter stvari iz izključno svoje pristojnosti, kot n.pr.: zavrnil je pritožbo zoper odločbo o odpovedi delovnega razmerja Franca Novaka, ugodno rešil pritožbo Antona Vidmarja, določil,

da se vselita v izpraznjeni stanovanji Jože Klobučar in Jože Gorenc, določil je honorar za zdravnika, ki bo ordiniral v naši obratni ambulanti in sklenil, da se sprejme v službo bolniška sestra za 4 ure dnevno.

Zelo obširna je bila razprava o slabi kvaliteti dela v tkalnici. Sprejet je bil sklep, da se analizirajo vzroki napak in da se odgovorne osebe, predvsem tiste, ki so vezane na faktor, prikrajša pri osebnih prejemkih.

Imenovana je bila komisija, ki bo določila posameznike, ki so upravičeni za povračilo plačanih železniških vozovnic. Poleg tega pa je upravni odbor roševal še celo vrsto prošenj.

M.S.

NEKAJ NAVODIL ZAKONA O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU

Zavod za socialno zavarovanje je pooblastil naše podjetje, ker ima več kot sto zaposlenih, da lahko opravlja nekaj zadev, ki spadajo drugače v njegovo pristojnost.

Zato vam naj dam nekaj navodil in pojasnil v zvezi s tem. Vsak zavarovanec mora biti, ko pride v podjetje, prijavljen v osmih dneh na Zavodu za socialno zavarovanje, zato je dolžnost vsakega, da dostavi v splošni sektor vse potrebne dokumente, to je delavsko knjižico in zdravstveno izkaznico zase in družinske člane, da se vpiše nova zaposlitev.

1./ Zdravstvena izkaznica

Zdravstveno izkaznico dobi vsak zavarovanec, ko nastopi delo, na podlagi prijave o zavarovanju.

Družinski člani.

a) Zakonec mora imeti osebno izkaznico ali izpisek iz poročne matične knjige, če sklenitev zakona ni razvidna že iz osebne izkaznice, in potrdilo finančnega organa ljudskega odbora o višini dohodkov zakonca, če se ta ukvarja s samostojno poklicno dejavnostjo. Dohodki ne smejo presegati 2.000 din

mesečno, če pa ima zavarovanec premoženje, ne vpliva to na družinske člane.

b) Otroci dobijo zdravstveno izkaznico na podlagi odločbe o otroškem dodatku, če te nimajo pa na podlagi izpiska iz rojstne matične knjige (poročilo o rojstvu). Za otroke starejše od 16 let je potrebno še potrdilo o šolanju.

c) Zdravstveno izkaznico dobijo tudi posvojeni otroci na podlagi odločbe o posvojitvi. Za tuje otroke, brate, sestre in vnuke, za katere se ne prejema otroški dodatek ali za otroke brez staršev je potrebno potrdilo ljudskega odbora oziroma skrbstvenega organa, da otrok nima lastnih dohodkov, ki bi zadoščali za preživljanje in da živi otrok v skupnem gospodinjstvu z zavarovancem (starši, oči, mačeha, stari oče in stara mati) dobijo tudi lahko zdravstveno izkaznico na podlagi izpiska iz rojstne matične knjige, osebne izkaznice ali posebnega potrdila, izdanega namesto osebne izkaznice ter potrdila finančnega organa pristojnega ljudskega odbora o premoženjskem stanju in izjave - potrdila ljudskega odbora pristojnega po kraju prebivališča staršev, da jih zavarovanec preživlja. Če imajo ti družinski člani premoženje, ne sme presegati temeljna dohodnina od kmetijstva 500 din letno na posameznega člana kmetijskega gospodarstva, drugi lastni dohodki pa ne smejo presegati 4.000 din mesečno (najemina od hiše, podpora in podobno).

Nezmožnosti za delo članov širše družine ni treba dokazovati, če so člani družine moški starejši od 60 let, ženske pa starejše od 45 let. Za člane širše družine, ki so mlajši od 60 let, oziroma če so ženske mlajše od 45 let, je treba predložiti tudi izvid invalidsko-pokojninske komisije o njihovi delovni zmožnosti. Ko se zavarovanka poroči mora prinesiti zdravstveno izkaznico in jo prepisati na novo ime, da s tem omogoči hitrejše poslovanje na socialnem zavarovanju in da ni nepotrebnega iskanja imen. Ko gre zavarovanec iz podjetja, se mora javiti uslužbencu, ki vrši posle socialnega zavarovanja, da vpiše v zdravstveno izkaznico zaposlitev, če pa ima družinske člane, mu da še mapo z vsemi dokumenti.

2./ Nadomestilo plače

Zavarovanec ima pravico nadomestila plače:

- 1) če je nezmožen za delo zaradi bolezni ali poškodbe,
- 2) če je v stacionarnem zdravstvenem zavodu zaradi zdravljenja,
- 3) če je kot začasno nezmožen za delo na predlog zdravnika

- 4) če je izostal z dela zaradi določenega zdravljenja ali zdravniškega pregleda oziroma preiskav, ki se ne morejo opraviti izven zavarovančevega rednega delovnega časa. Nadomestilo plače mu pripada le pod pogojem, če zdravnik potrdi, da je upravičeno iskal pomoč med delovnim časom,
- 5) če je po nalogu pristojnega organa javne zdravniške službe izoliran kot bacilonosec ali zaradi nalezljive bolezni v njegovi okolici,
- 6) če je od pristojnega organa javne zdravniške službe določen za spremljevalca bolniku, ki je poslan na zdravljenje v drug kraj,
- 7) če je določen od zdravnika javne zdravstvene službe, da neguje obolelega ožjega člana družine.

Pravico do nege imajo zakonec, otroci in starši zavarovanca pod pogojem, da imajo pravico do zdravstvenega zavarovanja, bodisi kot družinski člani ali kot aktivni zavarovanec. Zavarovanec dobi dopust zaradi nege bolnega ožjega člana družine, če je po presoji zdravnika družinskemu članu res potrebna nega in če ni v družini nikogar drugega, ki bi lahko nudil to nego. Če zboli dojenček, ima mati pravico do dopusta zaradi nege, čeprav je doma še kak družinski član, ki pa ne bi mogel nuditi otroku enakovredne postrežbe kot mati.

Potrdilo o tem, da v zavarovančevi družini ni nikogar drugega, ki bi razen zavarovanca lahko nudil nego obolelemu družinskemu članu, izda občinski ljudski odbor ali sindikalna podružnica, če pozna zavarovančeve razmere.

Za varovanje otrok v času, ko je eden od roditeljev na zdravljenju v bolnici ali v zdravilišču, se drugemu roditelju ne prizna pravica do nadomestila plače, ker se to ne more smatrati kot nega. Bolezenski dopust zaradi nege ožjega družinskega člana se upošteva le, če živi zavarovanec v skupnem gospodinjstvu.

Trajanje pravice do nadomestila plače

Pravica do nadomestila plače v času nezmožnosti za delo zaradi bolezni ali poškodbe ni časovno omejena. Čele z nastopom popolne ali delne invalidnosti (ki jo ugotovi invalidska komisija) preneha pravica do nadomestila plače, ne glede na to, ali je zavarovanec upravičen do invalidske pokojnine oziroma invalidnine ali ne.

Pravico do nadomestila plače v času, ko zavarovaneec neguje obolelega ožjega družinskega člana, je časovno omejena. Nadomestilo plače gre zavarovancu:

- a) največ za sedem dni, če gre za nego družinskega člana, ki je dopolnil 14. leto starosti;
- b) največ za 15 dni, če gre za nego družinskega člana, ki je mlajši od 14 let.

Izjemoma se taka pravica podaljša nad 7 oziroma 15 dni na predlog pristojnega zdravnika, kar pa mora biti utemeljeno z navedbo nujnosti ukrepa, diagnoze in podrobnim opisom bolezenskega stanja, vendar največ do 30 dni. Preko 30 dni se podaljša pravica do nadomestila plače v času nege na predlog zdravniške komisije, če gre za bolnega otroka, ki ga mati doji.

Osnova in višina nadomestila plače

Nadomestilo plače se določi na podlagi povprečja plač s stalnimi dodatki za delo v rednem delovnem času, ki so bile zavarovancu izplačane v zadnjih treh mesecih pred mesecem v katerem je nastala nezmožnost za delo. To je osnova za nadomestilo plače. Stalni dodatki, ki spadajo v osnovo, so tisti dodatki, ki so sestavni del plače in se od njih plača prispevek za socialno zavarovanje, kot so n.pr. položajna plača, funkcijski dodatek, dodatek za posebne delovne pogoje dela, dodatek na službena leta in podobno. Pri nas imamo nagrajevanje po enoti proizvoda, kar tudi pride v osnovo.

V osnovo za nadomestilo plače se ne vzamejo:

- 1) dnevnice za službena potovanja,
- 2) nadomestilo za ločeno življenje,
- 3) terenski dodatki,
- 4) plača za nadurno delo,
- 5) nadomestilo plače za čas bolezni in poroda.

Če je trajalo zavarovanje manj kot tri mesece, se vzame kot osnova za nadomestilo povprečje plač, izplačanih do meseca, v katerem je nastopil (zavarovalni) primer, ki daje pravico do nadomestila plače. Če je primer, ki daje pravico do nadomestila plače, nastal v mesecu, v katerem se je začelo zavarovanje, se vzame kot osnova za nadomestilo plače plača, ki je bila dogovorjena ali predpisana za redni delovni čas za delo, ki ga zavarovanec opravlja.

Če je bil zavarovanec v staležu nezmožnih za delo vse

tri mesece pred mesecem, v katerem je postal ponovno nezmožen za delo (zaradi druge bolezni), se vzame za novo obolenje osnova nadomestila za prejšnje obolenje.

Dogovorjena oziroma za redni delovni čas predpisana plača se vzame za osnovo tudi v primeru, če postane začasno nezmožen za delo delavec-pomočnik, ki je bil v zadnjih treh mesecih pred mesecem, v katerem je postal nezmožen za delo, še vajenec.

Dnevno osnovo za nadomestilo plače dobimo tako, da delimo trimesečno plačo s številom dni, za katerega je bila zavarovancu izplačana plača. Če zavarovanec ni vedno delal polni delovni čas, delimo trimesečno plačo s številom ur, ki jih je zavarovanec napravil v rednem delovnem času.

Višina nadomestila plače se določa v odstotkih od osnove za nadomestilo plače po naslednji tabeli:

1./ Če ima zavarovanec potrebnó zaposlitev, to je 6 mesecev neprekinjeno ali 12 mesecev s prekinitvijo v zadnjih dveh letih:	2./ Če nima zadostne zaposlitve

nesreče pri delu in poklicno obolenje	od prvega dne dalje	100 %	100 %
tuberkuloza	-" -"	100 %	75 %
spremstvo	-" -"	100 %	100 %
bolezen	do 7 dni	80 %	60 %
izolacija	-" -"	80 %	60 %
nega	-" -"	80 %	60 %
bolezen	po 7 dneh	90 %	70 %
izolacija	-" -"	90 %	70 %
nega	-" -"	90 %	70 %

Če se zavarovanec nahaja v bolnici, mu gre nadomestilo plače:

če je samski	50 %
če ima enega družinskega člana	75 %

če ima dva družinska člana	90 %
če ima tri in več družinskih članov	100 %

od nadomestila plače.

Kot nesreča pri delu se šteje:

- 1) nesreča, ki se je pripetila na poti na delo oziroma na poti z dela domov in na delovnem mestu;
- 2) nesreča, ki se je zavarovancu pripetila pri opravljanju državljskih dolžnosti (pri gašenju požara, predvojaški vzgoji in podobno);
- 3) bolezen, ki je posledica kakšne prejšnje nesreče pri delu;
- 4) poklicno obolenje.

Višina nadomestila plače v primeru ponovnega obolenja:

- 1) če postane zavarovanec v 30 dneh po prenehanju bolezenskega dopusta ponovno nezmožen za delo zaradi iste bolezni, se šteje nov bolezenski dopust za podaljšanje prejšnjega bolezenskega dopusta. V navedenem primeru se nadomestilo plače izplačuje po prejšnji osnovi in v prejšnjem odstotku, če je podjetje že izplačalo nadomestilo za prvih 7 dni, gre pri nadaljevanju obolenja nadomestilo od prvega dne dalje v breme zavoda;
- 2) če je bil bolnik že izločen iz staleža bolnih, a postane nezmožen za delo zaradi druge bolezni, štejemo to za nov zavarovalni primer, čeprav dela še ni nastopil. V takem primeru se nadomestilo plače obračuna po novi osnovi in v novem postopku (ter gre prvih 7 dni ponovno v breme podjetja);
- 3) če postane zavarovanec po preteku 30 dni ponovno nezmožen za delo zaradi iste bolezni, obravnavamo to kot nov primer in ne kot recidivo in ugotavljamo novo osnovo in nov odstotek za nadomestilo plače;
- 4) Zavarovanka, ki dela skrajšan delovni čas po 27. čl., lahko smatramo še vedno za nesposobnega za delo. Če zboli za novo boleznijo, se mu izplačuje nadomestilo plače po stari osnovi, kot da gre za nadaljevanje obolenja, spremeni se le odstotek, če gre za primer, ki daje pravico do nižjega ali višjega odstotka.

Če sta oba roditelja v delovnem razmerju in se nahajata na zdravljenju v bolnici ali zdravilišču, se pri določanju višine delnega nadomestila plače otroci upoštevajo kot vzdrževani družinski člani pri vsakem roditelju posebej.

Zato naj vsak prijavi družinske člane ob vstopu v podjetje, da se mu pravilno odmeri nadomestilo v slučaju zdravljenja v bolnici.

Pravica do nadomestila plače za čas plačanega dopusta

Nadomestilo plače pripada zavarovancu tudi za dobo, ko mora po odredbi zdravnika prekiniti plačan redni letni dopust zaradi zdravljenja, ki mu daje pravico do nadomestila plače. Prav tako se plačani letni dopust prekine v primeru izolacije, nege ali spremstva.

Pravica do nadomestila plače za čas neplačanega dopusta

Zavarovancu, ki postane začasno nezmožen za delo zaradi bolezni, medtem ko je na neplačanem dopustu, gre nadomestilo plače šele po poteku neplačanega dopusta, če je tedaj še nezmožen za delo.

(Nadaljevanje)

Mimica Seničar

O ENAKOMERNOSTI MIKANE PREJE

Pod zgornjim naslovom je bil objavljen v "Melliand Textilberichte" članek K. Rath-a, v katerem avtor razpravlja o vzrokih napak, ki imajo za posledico neenakomerno prejo v predilnici mikane preje. Poleg tega pa so v tem članku nakazane vse možnosti za preprečitev posameznih nihanj, v kolikor je to sploh možno.

Pogoji, ki jih postavljajo odjemalci mikane preje dajo večkrat zelo nejasno sliko, Za moderne preje se navažno zahteva tako nizka toleranca, da se te ne morejo držati niti moderne in dobre predilnice. Po drugi strani pa obstojajo predilnice, ki se omejujejo izključno na ugotavljanje povprečne številke preje in to iz sledečih razlogov:

Obstoječi predpisi določajo, da je finoča mikane preje takrat pravilna, če povprečna številka preje pri dolžini 3.000 metrov ne odstopa več kot 10 % (v plus ali minus) od zahtevane številke. Pri dolžini 10.000 metrov pa je dovoljeno

le 6 % odstopanje.

Če pri teh preizkusih vzamemo najmanj pet navitkov preje, v največjih primerih ne bomo ugotovili večjih odstopanj od zgoraj navedenih %. Vendar se na to predilnice ne smejo zanašati. Če kontroliramo posamezne navitke, so namreč rezultati popolnoma drugačni. Niso redki primeri, da pri takem ugotavljanju, na primer pri Nm 10, ugotovimo odstopanje za celo številko v plus ali minus.

Če je odjemalec zelo natančen, lahko s takim preizkusom povzroči zavrnitev celotne pošiljke preje.

Kje nastanejo te razlike in kako jih najlažje odklonimo ?

Velik del nihanja številke povzroča neodgovarjajoča manipulacija. Ko sestavljamo partijo, moramo vedeti ali je finoča vlaken v skladu s številko preje, katero želimo izpresti.

Žal se danes ne moremo več iz kalkulacijskih razlogov držati starega klasičnega pravila, ki pravi, da mora imeti vsaka preja ne glede na številko po prerezu 120 vlaken. S predelavo različnih surovin pa se to ne more več ugotoviti. Vendar se da pri vsaki mešanici določiti štapel. Iz tega lahko spoznamo, če bo določena mešanica pozneje tvorila čisto strjeno kopreno, kar je prvi predpogoj za brezhibno razdelitev koprene na razdelilnih jermenčkih. Če to upoštevamo, lahko že v naprej izključimo različna nihanja.

Ob tej priložnosti je potrebno opozoriti na neenakomernost v gotovi preji, ki se ne odraža v številki preje, temveč v barvi, kar lahko povzroča v gotovi tkanini vidne poge.

Če na primer sestavljamo melange mešanico iz ekstremnih barv, lahko ugotovimo že pri predpreji, da se ne pojavlja razlika v številki, temveč v barvi. To pa se pripeti na sledeči način:

Ako imamo melange mešanico sestavljeno iz črne in bele volne in če je pri tem črna volna znatno finejša in daljša od bele, se črna volnena vlakna usedejo globlje v okovje odjemalnih valjev na mikalniku. Zgornja površina koprene, ki potuje k razdelilnim jermenčkom, je zaradi tega temnejša. Ker je koprena na delilnih jermenčkih, ki tečejo navzgor, najprej

pripeta od zgornjih mikalnih hlač posameznega para in v tej smeri tudi vita, je predpreja teh mikalnih hlač svetlejša od zaželjenega melanža. Pri spodnjem paru mikalnih hlač pa je obratno, tako da je predpreja tu temnejša. Ta razlika pa je tako majhna, da se jo ne da ugotoviti v predpreji, ampak se pojavi kot neenakomernost šela v gotovi tkanini.

Ta pojav lahko preprečimo na ta način, da od vsake volne na primer polovico barvamo črno, ostalo pa pustimo belo. Na tak način se lahko izognemo številnim reklamacijam, oziroma drugokvalitetnim tkaninam.

Že v mešalnici sami lahko nastanejo razne neenakomernosti. Ta faza dela izgleda tako enostavna, da se prav zaradi tega marsikatero navodilo ne izvaja dosledno. Dobra mešanica surovin je za nadaljnjo predelavo velikega pomena. Prav zaradi tega moramo pred sestavo partije nekatere surovine predhodno prerahljati na mešalnem volku. Skoraj pri vsaki partiji mešanice obstoja več ali manj kvalitet, katere predstavljajo le majhen procent od celote. Te surovine morajo biti nujno predhodno razrahljane, da s tem dosežemo večji volumen in s tem v zvezi enakomernjšo razdelitev v celotni partiji. To velja predvsem pri melanžih.

(se nadaljuje)

B.B.

PERSONALNE VESTI:

Marca in aprila so prišli v podjetje: Gabrijela Lazar, Boris Gregorčič, Alojzija Klančar, Boris Vogrinc, Stanislav Černoš.

Odšli so: Ivan Kastelic, Janez Kastelic, Janko Kastelic, Anton Cesar, Boris Felič, Martin Žugelj, Ana Lavrič, Alojzija Kočevar, Ana Frančič, Avgust Lužar.

Stanje zaposlenih na dan 22/4-1961 je 721. Od tega 224 moških in 497 žensk. Uslužbencev je 82, delavcev 627, vajencev 12.

POPRAVEK

Cenjene bralce naprošamo, da nam oprostijo napako na strani 25, štev. 3., ki jo je povzročil tiskarski škrat.

Pravilno je:

Nerazporejena sredstva iz bilance 152,304.808.-

Nerazporejena sredstva iz leta 1959

stanje 20/2-1961 41,035.294.-

Uredništvo

OB DNEVU ŽENA 8. MARCA V TOVARNI "NOVOTEKS"
obrat II. Metlika

Žene so se stoletja borile za svoje pravice, predvsem za enakopravnost in volilno pravico. Najmočnejše žensko gibanje je bilo v začetku 20. stoletja v Nemčiji. Edino levo krilo social demokratske stranke je izražalo revolucionarno razpoloženje nemških delavk in delavcev. Kljub vsem naporom za pridobitev osnovnih pravic tega niso dosegle.

Tudi v predaprilski Jugoslaviji so bile žene neenakopravne, šele s "Točenskimi predpisi", ki datirajo iz meseca februarja 1942, je bila prvič v naši zgodovini uzakonjena ženska volilna pravica. Žene so sodelovale v narodno-osvobodilni borbi v prvih vrstah na bojišču kakor tudi v zaledju in tako odigrale v drugi svetovni vojni važno vlogo. Priborile so si vse pravice ter se popolnoma izenačile z moškimi v gospodarsko-družbeno-političnem življenju.

Dan žena praznujemo vsako leto v raznih političnih organizacijah, pa tudi doma in v podjetjih. Tudi naš kolektiv je praznoval v prijetnem in prisrčnem razpoloženju. Kolektiv je sicer želel skupno praznovanje, kar pa zaradi dela v treh izmenah ni bilo mogoče. Proslave so bile v odmoru vsake izmene. Ob tej priložnosti nam je prišel čestitat tudi zastopnik ObLO tov. Jug in zastopnica ženske zveze tov. Vergotova, ki je tudi spregovorila o pomenu našega praznika. Vsaki izmeni posebej je čestital tudi predsednik naše sindikalne podružnice tov. Butala. Poleg tega pa smo doživele veliko presenečenje. Vsi moški s tov. obratovodjo na čelu so v vsaki izmeni prevzeli dolžnosti strežnic in nam prijazno servirali obilno praznično malico. To nam je bilo v posebno zadovoljstvo, ker so se zares potrudili, da nam bi bil ta praznik čim lepši. Ta njihova pozornost nas je resnično ganila in prav je, da se jim na tem mestu najlepše zahvalimo in zaželimo, da bi naša skupna prizadevanja rodila kar največje uspehe.

Čeprav je bilo praznovanje deljeno in zato skromno, je bilo prisrčno in moški so nam simbolično izrazili svoje spoštovanje do žene-delavke. Na delovna mesta smo se vračale radostne in sklenile, da se bomo še bolj potrudile za doseganje večje produktivnosti in boljše kvalitete naših proizvodov.

-delavka-

KVALITETA PROIZVODOV V POSAMEZNIH ODDELKIH

(Načaljevanje in konec)

Kakšen je vpliv posameznih faktorjev na končno kvaliteto tkanin, bo razvidno iz sledečega opisa.

- 1./ Vezava lahko bistveno vpliva na kvaliteto. Nekaj vrst tkanin ima standardne vezave, medtem ko se pri volnenih artiklih, posebno pri "kamgarnih", uporabljajo najrazličnejše kombinacije. Sicer pa je vezava glede na velikost sosledja zaradi tehnološkega postopka več ali manj omejena.
- 2./ Za vsako vrsto tkanine je potrebno določiti pravilno surovino, t.j. prejo, ali sukanec, ki je najbolj primeren za dosego določene kvalitete. Tako n.pr. nikoli ne bomo dobili kvalitetnih velurjev, če bo preja presukana in slabe kvalitete.
- 3./ Strokovnjak, ki izdelava načrt za izdelavo artiklov, mora vedeti, v kakšno vrsto spada določena tkanina z ozirom na svoj namen. Poznati mora vse lastnosti, ki so bistvene za posamezne vrste tkanin. Poznavanje vseh teh lastnosti daje jamstvo, da bo tkanina uporabna za določene namene.
- 4./ Večina gotovih tkanin mora imeti predpisano širino. Te širine predpisuje zakon o standardizaciji (JUS). Vsako odstopanje navzdol predstavlja odstopanje od zakona in se smatra kot prekršek. Za dosego predpisane širine gotovega blaga je treba določiti pravilno širino v grebenu, ta pa je odvisna od vtkanja in skrčenja pri apreturi. Na vtkanje vplivajo vezava, gostota in številka preje, vitje, zasuki, vdev in gostota grebena, medtem ko povzročajo krčenje razni postopki apretiranja. Pravilno določevanje v grebenu je možno le po praktičnih izkustvih.
- 5./ Gostoto niti po osnovi in votku imenujemo nastava. To je eden izmed najvažnejših činiteljev kvalitete. Gostota je v tesni povezavi s številko in vrsto preje ter z vezavo. Le s pravilno nastavo lahko dosežemo končno uporabnost in kakovost tkanine.
- 6./ V nadaljnji obdelavi v apreturi lahko izgubi tkanina na teži. Če je teža tkanini vnaprej določena, je treba surovo tkanino stkati za toliko težjo, kolikor znaša izguba materiala pri apretiranju. Nasprotno pa lahko apretura poveča težo tkanine na gotovo enoto mere, kar je treba pri tkanju spet upoštevati.

7./ Od pravilne izbire vzorcev zavisi v veliki meri uspeh prodaje. Niso redki primeri, da potrošnik raje popusti pri trpežnosti, samo da je tkanina po najnovejši modi. Izdelava vzorcev je predvsem stvar dobrega okusa.

8./ V volnarskih tkalnicah se pretežno uporablja barvana preja. Ker se tkanine perejo že v sami apreturi, morajo biti barve stalne. Tudi obstojnost barv predpisujejo standardi. Barve morajo biti obstojne predvsem proti svetlobi in drgnjenju, sicer bodo reklamacije na dnevnem redu. Tudi škrobljenje in škroabilna sredstva bistveno vplivajo na kvaliteto blaga. Nepravilno škrobljenje osnove je povod za tkalske napake, predvsem za pretrge. Škroabilna masa mora biti v apreturi lahko odstranljiva. Sestava škroabilnega recepta je zaradi tega zelo važen činitelj za uspešno in kvalitetno izdelavo tkanin.

9./ Vsa dela v tkalnici in predpripravi morajo biti skrbno pripravljena, da ne pride do nepotrebnih zastojev in motenj v proizvodnji. Sem spada določitev vrste posameznih strojev, izbira formatov in vrste navitkov, dolžina osnov, število listov, vdevov v lučalnice in greben, določitev sistema tkanja (enostrojno - dvostrojno) itd.

10./ Za normalno obratovanje in za dosego kvalitete je potrebno ustvariti primerne delovne pogoje, to je ustrezno svetlobo, vlago, temperaturo, pravilno in točno dostavo materiala, hitro popravilo, pravilne utenzilije in zalogo rezervnih delov, ki omogoča hitro izmenjavo iztrošenih delov.

11./ Najvažnejši činitelj za dosego dobre kvalitete pa je delo. Samo v tistem obratu lahko pričakujemo dobro kvaliteto, kjer vsak delavec na svojem delovnem mestu obvlada njemu poverjeno delo.

Težina dela se pa močno razlikuje za posamezne tkanine. Zato se posamezni artikli razporejeni v skupine, od katerih se bolj komplicirani bolje plačani od enostavnejših. Tudi norma mora biti tako postavljena, da je pri povprečni dosegljivosti norme kvaliteta zajamčena. Zavedati se moramo, da z nestrokovnim nasvetom in malomarnim delom povzročimo napake, katere se pozneje le redkokje odstranijo. Blago z napakami se proda kot drugo ali tretje razredno in zaradi tega ne doseže svoje prodajne cene. To pa seveda zmanjšuje realizacijo podjetja, samemu oddelku, ki je povzročil nekvalitetno blago, pa občutno znižuje osebne dohodke. Dolžnost obratovodstva in slehernega mojstra je, da dvignejo strokovno znanje svojih de-

lavcev, da jih nenehno opozarjajo in poučujejo o vzrokih napak, kajti le takrat, ko bo delavec na svojem stroju specialist, lahko od njega zahtevamo dobro kvaliteto.

Surove tkanine za nas še ne predstavljajo gotovega proizvoda, moramo jih apretirati, to je dokončno obdelati. Ko tkanine apretiramo, hočemo, da bi obdržale vse svoje dobre lastnosti in pridobile mnogo novih. Znano nam je, da je možno v apreturi z nekvalitetnim delom razvrednotiti material. Vsaka izgotovljena volnena tkanina mora imeti določene lastnosti, ki so njeni svrhi potrebni. Čim bolj lastnosti proizvoda ustrezajo namenu porabe artikla, tem boljša je kvaliteta proizvoda. Šele apretura je tisti oddelek, ki daje proizvodu potrebne in zahtevane lastnosti, podjetju kot celoti pa dober glas o kvaliteti.

Pri gotovih tkaninah poznamo tri glavne činitelje kvalitete in sicer: uporabnost tkanine, trpežnost in zunanji videz.

Pod uporabnostjo razumemo težo, debelino, mehkobo, togost, odpornost proti mečkanju, nekrčenje po pranju itd.

Trpežnost tkanin je odvisna od sledečih lastnosti: trdnosti pri nategu, odpornosti proti drgnjenju, prožnosti tkanine pri upogibu in raztegu, razteznosti ter odpornosti proti fizikalnim in kemičnim vplivom.

Videz tkanine predstavlja vzorec, barva, struktura površine (motna, svetleča, gróba itd.) ter enakomernost in čistoča, to je brezhibnost predenja, tkanja in apretiranja.

Uporabnost tkanine pomeni, koliko je tkanina primerna za namen, kateremu je namenjena. Tkanina iz česane volne ne preje za moške obleke na primer mora imeti sledeče lastnosti: barve morajo biti stalne na svetlobi, pri likanju, drgnjenju in znojenju, pri likanju se blago ne sme uskočiti ali spremeniti svojo veljavnost itd. Tudi barva, vzorec in površina tkanine so odločilni za uporabnost tkanine.

Pri trpežnosti tkanine je važno, da je tkanina dovolj trdna pri nategu. Poleg tega mora biti tkanina odporna proti drgnjenju, kar je pri moških oblekah najvažnejša lastnost. Vplivni činitelj za to odpornost je tudi površina tkanine, z njo v zvezi pa je tudi splošna prožnost tkanine, to je prožnost glede na nateg in upogib. Ti dve lastnosti tvorita tudi odpornost proti mečkanju.

Pod odpornostjo proti fizikalnim in kemičnim vplivom razumemo predvsem odpornost proti vplivom sončnih žarkov, vlagi, znoju in prašu. Pod temi vplivi tkanina prepereva, barva pa obledi, zato je zelo važna stalnost barvil, če nečemo imeti opravka z neljubimi reklamacijami.

Videz je pri volnenih tkaninah često važnejši od trpežnosti. Skoraj vsaka nova sezona prinese s seboj nove desene, ki so v skladu z obstoječo modo. Zato so moderni vzorci mnogo lažje plasirajo od zastarelih. Videz tkanine pa odločata predvsem barva in vzorec.

Že pri nakupu tkanin takoj opazimo enakomernost in čistočo. Zato mora biti gotova tkanina izdelana brezhibno, brez napak, prog, gnezd, madežev itd. To se najbolj vidne napake, ki jih vsakdo, tudi nestrokovnjak, takoj opazi.

Te na splošno naštete lastnosti tkanin so odvisne od vlaknin, pomožnega materiala, tehnološkega procesa in predvsem dela.

Kot v vseh oddelkih, ki proizvajajo polproizvode, je tudi v apreturi delo velikega pomena. Nepazljivost in neznanje povzročita lahko v pogledu kvalitete ogromno materialno škodo. Tudi tu je dobra kvaliteta odvisna od strokovnega znanja, vestnosti in občutka odgovornosti na slehernem delovnem mestu.

Zavedati se moramo, da bo le kvalitetno blago zadovoljilo naše potrošnike, ki kupujejo tekstil. Z boljšo kvaliteto si bomo dvignili ugled naše tovarne, v kateri gospodarimo sami, in s tem prispevali k oblikovanju lepše bodočnosti delovnih ljudi.

IZ PRAKSE V ITALIJI

Naše podjetje je prejelo za leto 1960 od Uprave za tehnično pomoč FLRJ eno tromesečno štipendijo za temo "Študij izbire najpovolnejših surovin za izdelavo določenih kvalitet tkanin iz volne in umetnih vlaken". Upravni odbor podjetja je štipendijo dodelil meni ter sem bil tako v letu 1960 in deloma 1961 v Italiji na tromesečni specializaciji.

Danes mnogo govorimo o tehnični pomoči, zato želim povedati par besed o delovanju te pomoči. Tehnična pomoč je mednarodna organizacija, ki daje finančno pomoč za ekonomski in tehnični razvoj gospodarsko nerazvitih držav. Razlikujemo pa več vrst tehnične pomoči in to:

ICA, tehnična pomoč ZDA,
ILO, tehnična pomoč mednarodne delavske organizacije,
Tehnična pomoč Združenih narodov,
Holandska tehnična pomoč,
Belgijska tehnična pomoč,
Tehnična pomoč vzhodnih držav.

Imamo pa še druge vrste tehnične pomoči, ki dajejo štipendije v glavnem za izobrazbo specialistov.

ICA, tehnična pomoč ZDA, daje štipendije za študij v zahodnih državah in to predvsem za inženirje in tehnike, ILO pa za visokokvalificirane in kvalificirane delavce. Ni pa namen tehnične pomoči pomagati samo z izobraževanjem v tujini, temveč daje tudi gotova sredstva za zgraditev in modernizacijo objektov v naši državi ali pa tudi v druge namene.

Dodelitev štipendije za študij v tujini nalaga štipendistu in tudi podjetju gotove obveznosti do Uprave tehnične pomoči. Obveznosti štipendista so predvsem, da mora uspešno napraviti izpit iz tujega jezika in da po povratku s specializacije izdelava strokovno poročilo ter pridobljeno znanje nudi tudi ostalim podjetjem, v kolikor se to zahteva.

Štipendija mi je bila dodeljena spomladi 1960, do realizacije pa je prišlo v mesecu novembru. Iz Novega mesta sem odpotoval 19. 11. 1960 ter se javil na upravi tehnične pomoči FLRJ v Beogradu. Tam sem se tudi sestal s tov. Lazarjem Božinovskim iz tekstilne tovarne Tetovo, ki je imel enako štipendijo kot jaz in s katerim sva skupaj preživela tri mesece v Italiji.

Ko sem v Beogradu uredil vse potrebno, sem se odpe-
ljal z brzim vlakom preko Zagreba in Ljubljane v Italijo. Prvi
daljši postanek je bil na jugoslovanski meji, kjer sem hitro
opravil vse formalnosti za prehod preko meje. Cariniki niso
bili nadležni in se niso dosti zanimali za mojo prtljago. Po
enournem postanku je vlak ponovno potegnil in čez nekaj minut
sem bil že v Italiji. Na italijanski strani zopet daljši po-
stanek in pregled dokumentov. Cariniki pa so bili tu bolj
radovedni in so se posebno zanimali za cigarete in žganje. Tu-
di ta pregled je minul brez posebnih komplikacij. K vlakom so
nato priklopili italijansko lokomotivo, ki nes je potegnila
proti Rimu, kjer sem se moral javiti na italijanskem uradu za
tehnično pomoč, ki je vodil vso prakso v Italiji in tudi dođe-
ljeval štipendijo.

Od prehoda preko meje smo se po enurni vožnji usta-
vili za eno uro v Trstu. Ker ni bilo daljšega postanka, sem
si na hitro ogledal del mesta ob železniški postaji. Po govo-
rici sem takoj opazil, da sem med Italijani, vmes pa se še
sliši tudi slovenska beseda.

Iz Trsta je vlak krenil ob Jadranskem morju proti
Benetkam, Padovi, Bologni, Firencam in smo proti večeru pri-
speli v Rim. Vožnja je bila prijetna, saj mi je nudila prvi
pogled po Italiji.

Po 24-urni vožnji iz Beograda sem bil končno v Rimu,
ki je glavno mesto Italije in ima dva milijona prebivalcev.
V mestu je ogromen promet vseh vrst vozil, seveda je največ
osebnih avtomobilov. Mesto ima mnogo zanimivosti, ki si jih
je vredno ogledati.

Naslednji dan sem se javil na Upravi tehnične pomo-
či, kjer me je sprejel direktor. Moram reči, da so bili vsi
uslužbenci z menoj zelo vljudni in mi nudili vse, kar je bilo
potrebno. Po enournem razgovoru o moji praksi in načinu ži-
vljenja v Italiji ter potem, ko sem prejel del štipendije in
železniške vozne karte do Milana, sem zapustil upravo ter se
podal na ogled mesta. Do odhoda vlaka v severno Italijo, kjer
sem tudi prakticiral, sem imel namreč še nekaj ur časa.

Iz Rima v Milano sem potoval z ekspresnim vlakom,
ki je z brzino preko 100 km na uro drvel mimo Firenc in Bologne
vzdolž Apeninov skozi mnogo predorov. Pri Firencah sem za-
gledal krasno novo dvostezno avtocesto, ki bo povezala severno

Italijo z južno. Del ceste je že zgrajen in izročen prometu. Cesta se vije visoko v hribih in je mojstrsko speljana preko številnih viaduktov.

Od Bologne do Milana je vlak vozil po padski dolini, ki je skrbno obdelana ter pomeni za Italijo to, kar za nas Vojvodina.

Severna Italija se zelo razlikuje od južne Italije. Tu so velika mesta z razvito industrijo. V mestih sem opazil mnogo televizijskih anten, na podeželju pa zelo malo. To mi je dalo misliti, da je življenje kmeta težje od delavca. To mojo domnevo so potrdila poznejša spoznavanja, saj je danes v Italiji kmetijstvo resen problem, s katerim se pogosto ukvarja italijanska vlada, ki ga skuša z različnimi načini spraviti v normalni tir.

Končno sem prispel v Milano, mesto z 1,5 milijona prebivalcev. Tu je promet še skoraj večji kakor v Rimu, ulice pa so ožje in so prenatrpane z avtomobili. To tudi ni čudno, saj je Milano največji italijanski komercialni in industrijski center.

V Milanu sem se javil pri podružnici Uprave tehnične pomoči in nato pri firmi "Cöntess" pri g. Zajcu, ki mi je tudi uredil prakso v Italiji pri podjetju Fratelli Fila. Mesto za prakso se težko dobi, saj tovarnarji zelo neradi sprejemajo praktikante, posebno iz drugih držav in to predvsem zaradi hude konkurence, ki vlada na tržišču.

Tromesečno prakso sem torej opravil pri podjetju Fratelli Fila. To je privatna delniška družba sedmih starejših bratov, ki pa že imajo dosti svojih naslednikov. Podjetje sestoji iz petih obratov in to:

obrat za izdelavo volnenega česanca v Genovi,
predilnica česane preje s 14.000 vreteni v Cossatu,
predilnica mikane preje, tkalnica s 300 volnarskimi statvami
in apretura v Coggioli,
obrat za proizvodnjo trikotaže in trikotažne konfekcije v Bielli,
obrat za izdelavo težke konfekcije v Milanu.

Družbi predseduje predsednik, v vsakem obratu pa je zaposlenih nekaj članov družbe. Vsak obrat ima svoj obračun.

Iz Milana sem odpotoval v Genovo, mesto s 700.000 prebivalci ob Sredozemskem morju. Genova je največje itali-

jansko trgovsko pristanišče, kjer pristajajo ladje tudi naj-
večjih nosilnosti s celega sveta. Tudi tu je ogromen promet,
veliko je tujcev in to predvsem mornarjev. Zelo lep je novi
del mesta, medt n ko starejši del z ozkimi ulicami ne dela
časti temu mestu. V tem predelu se odvija v glavnem nočno ži-
vljenje, ki je tudi polno raznih prekupčevalcev, ki nudijo razno
blago po čvasih neverjetno nizkih cenah. V teh ulicah jih nihče
ne preganja in tudi policija, ki je sicer precej aktivna, jih
pusti pri miru.

Po prihodu v Genovo, kjer me je na postaji čakal za-
stopnik podjetja Fratelli Fila, sem se takoj javil v podjetju,
kjer me je sprejel direktor. V encurnem razgovoru sva se po-
govorila o poteku prakse v tem podjetju in nato mi je direktor
razkazal obrat, v katerem bom naslednje tri tedne prakticiral.

Program prakse v obratu za proizvodnjo česanca je
obsegal celotni pregled od surovin do volnenega česanca. Obrat
ima cca štiristo zaposlenih, štiri glavne oddelke in to: sor-
tirnico volne, pralnico volne, mikalnico in česalnico.

Prakso sem nastopil najprej v sortirnici volne. To je
nov prostoren oddelek z dobro dnevno svetlobo. Presenetilo pa
me je, da oddelek nima instalirane električne razsvetljave.
Pravijo, da se pri umetni luči ne da dobro razlikovati kvali-
tete volne. Ker ni umetne svetlobe, morajo pozimi ob oblačnem
vremenu čakati na začetek dela tudi po ano uro. V tem oddel-
ku dela cca štirideset delavcev, moških in žensk, oddelek pa
vodi vodja oddelka, ki mu pomaga pomočnik. Dela se z opoldan-
sko prekinitvijo in to v zimskem času od 8 - 12 ure in od 13 -
17 ure ter v poletnem času od 7 - 12 ure in 13 - 16 ure.

Volno sortirajo na sortirnih mizah. Čeprav nimajo
predpisanih norm, se vsi delavci trudijo, da čim več materiala
kvalitetno presortirajo. Količina sortirane volne je odvisna
od kvalitete volne in števila vrst izsortirane volne. Tako en
delavec presortira v 8 urah tudi do 800 kg neprane volne. Pri
vsakem delavcu se volna stehta in kontrolor jo ponovno pregle-
da. Pred sortiranjem volno segrevajo v posebni grelni komori,
da se lažje sortira.

Drugi oddelek je pralnica volne. V tem obratu so
trije veliki leviathani, ki operejo v 8 urah do 15.000 kg ne-
prane volne. Vsak stroj ima priključen rahljalnik neprane vol-
ne in sušilno peč. V eni izmeni so zaposleni trije delavci.

Ti opravljajo vse delo v pralnici kakor tudi čiščenje in mazanje. Čiščenje prve pralne kadi se vrši ob vsaki izmeni, medtem ko opravijo generalno čiščenje strojev le ob nedeljah.

V pralnici volne imajo montirane tudi aparate za pridobivanje lanolina iz mastne vode. Vsa voda, ki se spušča iz pralnih strojev, potuje s pomočjo črpalke skozi aparat /centrifuga/ in tako dnevno proizvedejo v treh izmenah cca 600 kg lanolina, ki ga nato uporabi kozmetična industrija.

Naslednji oddelek je mikalnica z dvema obratoma. V starejšem imajo montirani dve grupi po osem mikalnikov, v novem pa tri grupe po osem mikalnikov. Sedaj pa montirajo še eno grupo štirih mikalnikov. Oddelek je velik, saj ima 44 mikalnikov. Razpored po grupah je tako urejen, da lahko proizvajajo vse vrste voln od finih do grobih ter od kratkih do dolgih.

Vsi mikalniki obratujejo v treh izmenah ter hočejo z njimi doseči maksimalno proizvodnjo. Prav malo pažnje pa posvečajo čiščenju in brušenju mikalnikov.

V mikalnici me je posebno presenetila zasedba delovne sile. Oddelke vodi vodja obrata. V vsaki izmeni pa je en mojster, en pomočnik, en čistilec in dvanajst delavcev. Ker je nakladanje ročno, prav tako pa tudi snemanje svitkov na štirih grupah, so delavci zelo zaposleni, še bolj pa strokovni kader.

Četrty oddelek je česalnica. Za vsako grupo mikalnikov imajo en asortiment strojev, ki se sestoji iz prvega, drugega in tretjega intersectinga, petnajst do osemnajst česalnih strojev, intersectinga po česanju, liseze z intersectingom in finišejem.

V tem oddelku posvečajo prav posebno skrb česanju volne. Ker so v tem oddelku česalni stroji grlo proizvodnje, hočejo iz njih tudi čimveč iztisniti. Da pa ne gre v škodo kvalitete izdelkov, vršijo stalno kontrolo česanega materiala ter morebitne napake slabega česanja takoj odpravijo. V izmeni je določena kontrolorka, ki kontrolira proizvode pri česanju. Predvsem ugotavlja število nop in nečistoč, izčesek in težo česanca.

Ta oddelek v zadnjem času precej obnavljajo in montirajo nove najmodernejše stroje, ki so v glavnem francoske proizvodnje.

V.M.

(se nadaljuje)